

YTTRANDE

2020-08-17

Dnr S2020/03728/SF

Socialdepartementet

SOU 2020:24 Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess (dnr S2020/03728/SF).

Detta yttrande avges gemensamt av AFA Sjukförsäkringsaktiebolag, AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag och AFA Livförsäkringsaktiebolag (nedan gemensamt benämnda "AFA Försäkring").

1. Sammanfattning

AFA Försäkring tillstyrker i allt väsentligt förslagen i promemorian och önskar lämna synpunkter enligt nedan (se avsnitt 3).

En viktig fråga som lyfts fram av utredningen är underlättandet för hälso- och sjukvården att lämna medicinska uppgifter i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen. AFA Försäkring är, genom de kollektivavtalade försäkringarna, en viktig aktör i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen och har behov av medicinska uppgifter. Det är därför av vikt att AFA Försäkring inkluderas i arbetet kring de medicinska uppgifterna.

2. AFA Försäkrings verksamhet

Försäkringsföretagen inom AFA Försäkring ägs av Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen i Sverige (LO) och Förhandlings- och samverkansrådet PTK. AFA Försäkrings uppdrag är att administrera försäkringar som bestäms i kollektivavtal. Försäkringarna utgör anställningsförmåner av social skyddscharakter. Ersättning lämnas bland annat vid sjukdom, arbetsskada, arbetslöshet, föräldradidighet och dödsfall. Verksamheten bedrivs enligt ömsesidiga principer.

Fler än fyra miljoner människor omfattas av minst en av AFA Försäkrings försäkringar.

Arbetsmarknadens parter satsar 150 miljoner kronor per år på forskning som ska leda till minskade arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro på arbetsplatserna. Arbetsmarknadens

parter, genom AFA Försäkring, är därmed idag den största privata finansiären av forskning inom arbetsmiljö och hälsa av relevans för arbetsplatsen.

3. AFA Försäkrings synpunkter

Utredningen föreslår att det tidigare förslaget om Hälsoväxling ses över och utredningens bedömning är att flera av satsningarna skulle ha genomförts även utan avsiktsförklaring och att det är svårt att se i vilken utsträckningen som insatserna gett resultat.

AFA Försäkring vill här lyfta de befintliga och nya satsningar som vi, på uppdrag av arbetsmarknadens parter, gör för att förebygga, förkorta och minska sjukfrånvaron samt för att stödja återgång till arbete.

AFA Försäkrings skadedatabas innehåller drygt 14 miljoner försäkringsärenden. Skadedatabasen används som beslutsunderlag för förebyggande insatser som finansieras av arbetsmarknadens parter samt som kunskapsunderlag i det förebyggande arbetet hos organisationer och företag. Vi tar fram rapporter och analyser av sjukfrånvaron, som t.ex. rapporterna kortvarig sjukfrånvaro bland privatanställda arbetare (okt 19), psykisk ohälsa i olika län (nov 19). Hösten 2020 kommer en rapport om sjukfrånvaro och arbetsskador hos vårdanställda samt även en om sjukfrånvaro och Covid-19.

Forskning

På uppdrag av parterna så finansierar vi forskningsprojekt och forskningsprogram som i närtid syftar till att förebygga, förkorta och minska sjukfrånvaro samt främja hälsa. Aktuella programsatsningar är t.ex. ung i arbetslivet och att leva och arbeta med psykisk ohälsa – som både har syfte att bidra till kunskapsutveckling och i förlängningen evidensbaserade verktyg som skall bidra till en låg och stabil sjukfrånvaro. Forskningen som vi finansierar skall leda till nytta – vilket bl.a. de exempel som utredningen lyfter (ADA+ samt riktlinjer för Psykisk ohälsa på arbetsplatsen) är forskning som har finansierats av AFA Försäkring.

Kunskap och verktyg

Kunskap och evidensbaserade verktyg i sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen är nyckelfaktorer för företag och organisationer i deras arbete med att uppnå en låg och stabil sjukfrånvaro. Arbetsmiljöutbildningar, checklistor, evidensbaserade verktyg tillhandahålls av de partsgemensamt ägda organisationerna Prevent och Suntarbetsliv. Prevent har tagit fram Rehabverktyget som riktar sig till chefer, skyddsombud och medarbetare. Suntarbetsliv håller på att utveckla ett motsvarande verktyg till kommun- och regionsektorn som lanseras senare i höst.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet är grunden för en god arbetsmiljö – och som del av den kollektivavtalade försäkringen så tillhandahåller AFA Försäkring ett systemstöd för detta – det sk IA-systemet. Sedan 2019 så har även statliga myndigheter möjligheten att

använda systemet – och är idag en av de mest avropade tjänsterna inom partsrådets programsatsning Hållbart arbetsliv.

Arbetsmiljöutbildning

En god arbetsmiljö skapar goda förutsättningar för både företag och anställda och det är viktigt att det förebyggande arbetet fortsätter utvecklas i takt med förändrade verksamheter, arbetsmiljöer och forskningsresultat. Både inom Prevent och Suntarbetsliv tillhandahålls arbetsmiljöutbildningar.

För att skapa förutsättningar för en gemensam kunskapsbas på arbetsplatsen för det förebyggande arbetet så gör Svenskt Näringsliv, LO och PTK en satsning på totalt 75 mkr på en förnyad satsning på stöd för arbetsmiljöutbildning från den 1 januari 2021.

Satsning på stöd till kommuner och regioner

Flera av de satsningar som har genomförts av AFA Försäkring under senare år har haft särskilt fokus på att skapa en låg och stabil sjukfrånvaro. Ett tydligt uppdrag är den satsning på ett lokalt stöd till kommuner och regioner på totalt 75 mkr till ett resursteam för att stödja kommuner och regioner med hög sjukfrånvaro att bidra till en låg och stabil sjukfrånvaro.

Finansiellt rehabiliteringsstöd till arbetsgivare

AFA Försäkring vill även uppmärksamma att arbetsmarknadens parter avsätter pengar till individuell rehabilitering genom AFA Försäkrings rehabiliteringsstöd. Stödet är ett ekonomiskt stöd där arbetsgivaren kan få ersättning med upp till hälften av kostnaden när någon anställd genomgår arbetslivsinriktad rehabilitering. AFA Försäkrings rehabiliteringsstöd syftar till att förkorta och förhindra arbetsoförmåga. Vi har under senare år sett en ökning av ansökningar för förebyggande rehabilitering. Tydliga rutiner hos arbetsgivaren har visat sig vara en nyckelfaktor för hur aktiva arbetsgivaren är att ta del av det ekonomiska stödet.

Särskild AGS-KL-förmån

Utredningen kommer till slutsatsen att konstruktionen av den kollektivavtalade försäkringen särskild AGS-KL-förmån medför risk för individen att förlora sin sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och att förhållandena ställer stora krav på försäkringsgivaren AFA Försäkring att informera individen om dessa risker.

En fastställd SGI och frågan om att skydda sin SGI i vissa situationer är central för att omfattas av de arbetsbaserade socialförsäkringsförmånerna.

Eftersom Avtalsförsäkringarna är ett komplement till flera socialförsäkringsförmåner så är det viktigt även för avtalsförsäkringarna att SGI-skyddet upprätthålls på det sätt som är tänkt.

AFA Försäkring delar utredningens uppfattning att det är viktigt att den försäkrade får den information som är nödvändig för att bibehålla sitt SGI-skydd och därmed de

arbetsbaserade förmånerna i socialförsäkringen. Försäkringskassan lämnar information kring detta.

När det gäller den informationsplikt som försäkringsgivare ska tillgodose försäkringstagare (arbetsgivare) och försäkrade (arbetstagare) har man för de kollektivavtalade försäkringarna inom KR-sektorn valt att lägga huvudansvaret för information om försäkringarna på arbetsmarknadsparterna inom sektorn. Arbetsmarknadsparterna inom sektorn tilldelas medel från AFA Försäkring för denna verksamhet, s k informationsmedel Huvuddelen av informationen om försäkringarna utförs av Försäkringsinformatörer. Det finns ca 2 700 Försäkringsinformatörer inom sektorn. 850 stycken är utsedda av arbetsgivarna och resten av de fackliga organisationerna inom sektorn. Försäkringsinformatörernas ansvar är att informera sina arbetskamrater och anställda om försäkringarna.

Dessa utbildas först genom en grundutbildning och erhåller därefter vidareutbildning årsvis. Försäkringsinformatörerna har tillgång till handböcker, utbildningsmaterial, får nyhetsbrev och har tillgång till en speciell hemsida som stöd.

I denna verksamhet har man informerat om förmånens innehåll men även vad som krävs för att bibehålla den sjukpenninggrundande inkomsten genom att stå till arbetsmarknadens förfogande.

Information om hur avtalsförsäkringarna gäller finns även på AFA Försäkrings hemsida och där finns även information om att det är viktigt att SGI-skyddet upprätthålls i den situation som beskrivs i utredningen, d v s under tid med särskild AGS-KL förmån.

Stockholm den 17 augusti 2020

Anders Moberg
Verkställande direktör

AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
AFA Livförsäkringsaktiebolag